

OTSUS

12.09.2024 nr 5-5/2024-046

Koondumisele nr 30/2024 AS LHV Pank / AS TBB pank ettevõtja osa loa andmine

1. Koondumine

15.08.2024 esitas AS LHV Pank (registrikood 10539549) volitatud esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt sõlmisid AS LHV Pank ja AS TBB pank (registrikood 10237984) 13.08.2024 võlaõigusliku lepingu (edaspidi leping). Lepingu kohaselt omandab AS LHV Pank AS-i TBB pank ettevõtja osa, milleks on osaline laenuportfell, mis sisaldab ettevõtjatele väljastatud laenusid ja üksikuid seotud eralaenusid (edaspidi ka portfell).

Tehingu tulemusel omandab AS LHV Pank valitseva mõju AS-i TBB pank ettevõtja osa üle konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 punktis 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 16.08.2024 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teadaande väljaandes Ametlikud Teadaanded. Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

2. Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 järgi on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on koondumise osalisteks AS LHV Pank ja AS TBB pank.

AS LHV Pank on AS LHV Group tütarettevõtja. AS LHV Group aktsiad on noteeritud NASDAQ Tallinna börsil. 30.08.2024 päeva lõpu seisuga olid AS-i LHV Group viis suurimat aktsionäri AS LÕHMUS HOLDINGS (11,5%), Viisemann Investments AG (10,5%), Rain Lõhmus (isikukood [...]; 7,9%), OÜ Krenno (3,8%) ja AS Genteel (3,5%).

AS-i LHV Group tütarettevõtjad ja nendega valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjad on:

- AS LHV Pank (100%), mille põhitegevusalaks on krediitdiastutuste (pankade) tegevus ning erinevateks ärivaldkondadeks on jaepangandus, ettevõtete pangandus ja teenused finantsvahendajatele. AS LHV Pank pakub äriklientidele erinevaid laenukooteid, sh arvelduslaenu, käibekapitalilaenu, investeerimislaenu, laenu ettevõtjate omandamiseks,

liisinguid jne. Eraklientidele pakub AS LHV Pank mh kodulaene, eralaene jne. AS-il LHV Pank on tütarettevõtja AS LHV Finance (65%), mis tegeleb tarbijafinantseerimise- ja järelmaksuteenuste osutamisega;

- Aktsiaselts LHV Varahaldus (100%), mille põhitegevusalaks on fondide valitsemine ning millel on omakorda osalused järgmistes äriühingutes: VH Corporation Entity OÜ (100%), mille põhitegevusalaks on muud juriidilised toimingud; ning Lumi Kodud Manufaktuuri OÜ (100%), Lumi Kodud Aiandi OÜ (100%), Akadeemia tee 15b OÜ (100%), Sõpruse pst 157 OÜ (91%), VH KV 001 OÜ (100%), VH KV 002 OÜ (100%), VH KV 003 OÜ (92,6%), OÜ VH Agent 002 (100%), OÜ VH Agent 003 (100%), OÜ VH Agent 004 (100%), OÜ VH Agent 007 (100%), VH Agent 008 OÜ (98,12%), EfTEN Real Estate Fund AS (11,2%);
- AS LHV Paytech (100%), mis arendab ja opereerib pilvepõhist digimaksete platvormi;
- AS LHV Kindlustus (65%), mille põhitegevusalaks on kahjukindlustus;
- LHV Bank Limited (Ühendkuningriigi registrikood 13180211; 100%), mis omab Ühendkuningriigi pangalitsentsi ning pakub pangateenuseid rahvusvahelistele finantstehnoloogia ettevõtjatele ja laenusid väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele.

AS TBB pank on Eesti kommertspank, mis on keskendunud põhiliselt väiksetele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ning eraisikutele ning pakub traditsioonilisi pangateenuseid: laenude (nii tavalised laenud kui ka arvelduslaenud) ja liisingute andmine, hoiuste kaasamine, tehingud välisvaluutaga ja väärismetallide vahendamine. Samuti pakub AS TBB pank komplekssete arvelduste ning toodete ja tarbekaupade vahetamise krediteerimist Eesti ettevõtjate ja nende välispartnerite vahel.

Käesoleva koondumise kontekstis on olulised AS-i TBB pank poolt üleantava portfelli tegevused, milleks on (i) äri-laenud, (ii) eluasemelaenud ja (iii) äriklientidega sõlmitud garantiilepingud ja väljastatavad garantiid.

3. Õiguslik hinnang

3.1 Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot.

Koondumise osaliste eelmise majandusaasta käive Eestis oli kokku üle 6 000 000 euro ja koondumise osaliste Eesti käive eraldi ületas nimetatud perioodil 2 000 000 eurot, mistõttu kuulub koondumine KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

3.2 Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006 määrus nr 69 „Koondumise teate esitamise juhendi“ (edaspidi juhend) § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse

kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa. Sama paragrahvi lõike 3 punkti 2 kohaselt on vertikaalselt mõjutatud kaubaturuks iga kaubaturg, kus tegutseb üks või mitu koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, mis eelneb või järgneb kaubaturule, kus tegutseb mõni teine koondumise osaline või temaga samasse kontserni kuuluv ettevõtja, ning kus mõne osalise individuaalne turuosa või osaliste ühine turuosa on vähemalt 25 protsenti, olenemata sellest, kas nad on tegelikult müüja ja ostja suhetes või mitte.

Koondumise teate kohaselt ning tuginedes Euroopa Komisjoni varasemale otsusele¹, mis puudutas pangandusteenuste koondumist Balti riikides (edaspidi Komisjoni otsus), eristatakse pangandusteenustes erakliendipangandust, ärikliendipangandust ja finantseerimisasutuste vahelist rahastamist. Komisjoni otsuse kohaselt võib ärikliendipanganduses eristada järgmiseid kaubaturge:

- äriklientide laenude kaubaturg, kuhu kuuluvad mittefinantsettevõtjad, st ettevõtjad, kelle äritegevus ei ole finantsteenuste osutamine ja finantseerimine;
- valitsemissektori laenude kaubaturg, kuhu kuuluvad laenud kohalikele omavalitsustele ja keskvalitsusele;
- liisingu (kapitali- ja kasutusrent) kaubaturg, sh ei ole eristatud era- ja ärikliente ning ühe kaubaturu alla on arvestatud kõik liisinguteenused kõikidele klientidele;
- akreditiivide kaubaturgu, mille puhul võib eristada omakorda (i) äriklientidele väljastatud garantiid, (ii) akreditiivid kitsamas tähenduses ja dokumentaalne inkasso, kui teenused, mis on mõeldud kauplemisriskide vähendamiseks.

Kõikide eelnimetatud kaubaturgude geograafilist ulatust on Komisjoni otsuses käsitletud riiklikuna. Seetõttu on kaubaturgude geograafiliseks ulatuseks antud juhul Eesti territoorium.

Konkurentsiamet on oma varasemas praktikas lähtunud kaubaturgude piiritlemisel samuti Komisjoni otsusest, lisaks on Konkurentsiamet eristanud oma varasemas otsuses täiendavalt ka kodumajapidamiste laenude turgu.²

Arvestades koondumise osaliste poolt osutatavate ja horisontaalselt kattuvate pangandusteenustega, võib kõnesoleva koondumise puhul eristada: (i) eraisikute eluasemelaenude, (ii) äriklientide laenude ning (iii) akreditiivide kaubaturgusid Eestis.

3.2.1 Eraisikute eluasemelaenud

Koondumise teate kohaselt ja tuginedes Finantsinspektsiooni aruandele³ oli eraisikute laenude jääk 2023. aastal lähenemas 14 miljardile eurole, millest eluasemelaenud moodustasid ligikaudu 11 miljardit eurot. Aruandes on märgitud, et AS-i LHV Pank turuosa eraisikute laenude, sh spetsiifiliselt eraisikute eluasemelaenude osas moodustas ligikaudu [10-20]% ning eraisikute eluasemelaene pakkuvate muude ettevõtjate (kelle hulka kuulub ka AS TBB pank) turuosa oli ligikaudu [0-5]%.

Seega moodustas eraisikute eluasemelaenude osas koondumise osaliste turuosa alla 15% ning tegemist ei ole mõjutatud kaubaturuga juhendi mõistes.

---

¹ Euroopa Komisjoni juhtum nr M.8414 – DNB / NORDEA / LUMINOR GROUP ([link](#))

² Konkurentsiameti otsused 17.07.2020 AS LHV Pank / Danske Bank A/S Leedu filiaali osa ([link](#)); 19.06.2019 AS LHV Pank / Danske Bank A/S Eesti filiaali osa ([link](#))

³ Finantsinspektsiooni aruanne „Eesti Finantsteenuste turg 31.12.2023 seisuga“ on lisatud koondumise teatele.

3.2.2 Äriklientide laenud

Koondumise teate ja Finantsinspeksiooni statistika⁴ kohaselt moodustasid finantssektori-välisele äriühingutele antud laenud ja ettemaksed kokku 31.12.2023 seisuga ligikaudu 12,6 miljardit eurot. AS-i LHV Pank ja temaga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjate osakaal sellest oli ligikaudu [10-20]% ning AS-i TBB pank ettevõtja osa osakaal ligikaudu [0-5]%.

Kuivõrd koondumise osaliste ühiseks turuosaks äriklientide laenude kaubaturul kujunes ligikaudu [10-20]%, on tegemist mõjutatud kaubaturuga juhendi mõistes. Geograafiliselt vaadeldakse konkurentsiolukorda äriklientide laenude kaubaturul Eestis.

3.2.3 Akreditiivid

Akreditiivide osas puudub turuosaliste põhine avalik statistika. Samuti ei osanud koondumise teate esitaja anda hinnangut konkurentide müügikäivete kohta. Konkurentsiamet lähtub akreditiivide kohta hinnangu andmisel oma varasemast praktikast⁵, kus eeldas, et suurimateks turuosalisteks olid samadel asjaoludel Swedbank AS ja SEB Pank AS kui ettevõtjad, kellel on kõige suuremad osatähtsused äriklientide laenude kaubaturul ning kellel on kõige rohkem ärikliente.

Kõnesoleva koondumise puhul lisanduvad AS-i LHV Pank olemasolevatele akreditiividele tehingu portfelli kuuluvad akreditiivid, mis on mahult marginaalsed ([...] eurot).

Kui lähtuda Konkurentsiameti varasemast praktikast ja eeldada sama turuosa (st äriklientide laenude turuosa) ka akreditiivide kaubaturul Eestis, siis on tegemist mõjutatud kaubaturuga. Geograafiliselt vaadeldakse konkurentsiolukorda akreditiivide kaubaturul Eestis.

4. Õiguslik hinnang

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi omamist eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevatele ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Koondumise osaliste ühine turuosa eraisikute eluasemelaenude kaubaturul Eestis jääb alla 15%, st tegemist ei ole horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga juhendi tähenduses.

Horisontaalselt mõjutatud kaubaturudeks juhendi tähenduses on äriklientide laenude ja akreditiivide kaubaturud. Koondumise järgselt suureneb AS LHV Pank turuosa äriklientide laenude kaubaturul [0-5]% võrra, moodustades kokku ligikaudu [10-20]% äriklientide laenude kaubaturu kogumahust. Tuginedes Finantsinspeksiooni statistikale olid 2023. aasta lõpu seisuga suurimad turuosaliselised ning koondumise osaliste konkurendid äriklientide laenude kaubaturul Swedbank AS, SEB Pank AS, Coop Pank AS, Luminor Bank AS, OP Corporate

---

⁴ Finantsinspeksiooni statistika, Finantssektorivälisele äriühingutele antud laenud ja ettemaksed tegevusala lõikes (tuhat eurot), I-IV kvartal 2023 ([link](#))

⁵ Konkurentsiameti 17.07.2020 otsus AS LHV Pank / Danske Bank A/S Leedu filiaali osa ([link](#))

Bank Eesti filiaal.

Akreditiivide osas ei ole turuosaliste põhist avalikku statistikat. Samuti ei osanud koondumise teate esitaja anda hinnangut konkurentide müügimahtude kohta. Siiski võib Konkurentsiameti hinnangul eeldada, et suurimateks turuosalisteks selles segmendis on Swedbank AS ja SEB Pank AS, kui ettevõtjad, kellel on kõige suuremad osatähtsused äriklientide laenude kaubaturul ning kellel on kõige rohkem ärikliente.

Eeltoodut arvestades on Konkurentsiamet seisukohal, et kõnesoleva koondumise tulemusena ei muutu kaubaturgude struktuur sellisel viisil, mis kahjustaks oluliselt konkurentsi. Samuti ei tekita ega tugevda käesolev koondumine turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eelnevast ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1 otsustab Konkurentsiamet

anda loa AS LHV Pank ja AS TBB pank ettevõtja osa koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

KonkS § 27 lg 6¹ kohaselt peavad koondumise osalised koondumise jõustama kuue kuu jooksul koondumiseks loa andmise otsuse kehtima hakkamisest arvates. Konkurentsiamet võib koondumise osalise põhjendatud taotluse alusel seda tähtaega ühe korra pikendada kuni ühe aastani.

(allkirjastatud digitaalselt)

Evelin Pärn-Lee
peadirektor